

О. ХЕНРИ
НОВА ПРИКАЗКА ОТ
„ХИЛЯДА И ЕДНА НОЩ“

Превод от английски: Тодор Вълчев, 1977

chitanka.info

Великият град Багдад-над-Метро е препълнен с халифи. По неговите дворци, пазарища, ханове и улички се тълпят Ал Рашиди под разнообразни маски и търсят разнообразие и жертви за необузданата си щедрост. Едва ли ще се намери просяк, когото биха оставили да се радва без тяхно участие на изкараното през деня, или поне един пропаднал нещастник, когото да не обсипят със средства, за да пропадне отново. Едва ли ще се намери в този нов Багдад макар и един гладуващ, който да не е имал възможност да затегне колана си в някоя библиотека, строена с благотворителни средства, или поне един скромнен служител на науката, който да не се е червил при вида на увенчаната с целина пуйка, оставена на празник в кошница пред прага му под възторжените възклицания на вестниците, които също дължат съществуването си на щедростта на халифите.

Затова по наблъсканите с харуновци улици със страх се прокрадват Едноокия дервиш, Малкия гърбушко и Шестия брат на Берберина с надежда да се изплъзнат от вилнеещите орди от султани-халифоиди.

Човек може да се забавлява и повече от хиляда и една ноци, слушайки преживелиците на тези, които са успели да се отърват от благодеянията на армията от повелители на правоверните. До зори можете да седите на вълшебното килимче и да слушате разказите за всесилния дух Рок-Фе-Лер, който изпратил четиридесетте разбойника да изпомпат петролните кладенци на Али Баба; за добрия халиф Кар-Не-Ги, който наляво и надясно раздавал дворци, който обикалял островите с излетни параходчета; за Рибаря, и Бутилката; за богатите угощения в евтините пансиони на Бармесид и за Аладин, който натрупал несметни богатства благодарение на своя Чародеен газомер.

Но тъй като в наши дни се падат по десет султана на една Шехеразада, тя няма защо да се бои, че ще е в упадък. И колкото повече халифите от по-нисък ранг преследват с хайки безгрижните бедняци и примирените с участта си нещастници и се мъчат да ги изгонят от убежищата им, за да ги обсипят с чудноватата си милост и неразбираема щедрост, толкова по-често от арабските щабове се получават известия, че пленникът „отказва да отговори на въпросите“.

Именно с тази резервираност на актьорите, които изпълняват тъжната комедия на нашия изтерзан от филантропия свят, се обясняват

до известна степен недостатъците на този разказ, събран с мъка, зрънце по зрънце, който може да бъде онадсловен.

ИСТОРИЯТА НА ХАЛИФА, КОЙТО СЕ МЪЧЕШЕ ДА ОБЛЕКЧИ СЪВЕЩТА СИ

Старият Джейкъб Спрагинз се приближи до дъбовия бюфет (1200 долара), наля си уиски със сода и го изпи. Питието, изглежда, го вдъхнови, защото той удари с юмрук по масивния дъб и извика в празната гостна:

— Да изгоря в ада, ако цялата работа не е в тия десет хиляди долара! Ако успея да ги махна от главата си, може би ще ми олекне.

А сега, след като привлякохме вниманието ви посредством този най-обикновен трик в нашия занаят, ще забавим действието и ще ви предложим, колкото и да ви е неприятно, една миниатюрна биография, която започва преди петнадесет години.

Когато старият Джейкъб беше младият Джейкъб, той работеше като трошач в една каменовъглена мина в Пенсилвания. Аз не зная какво е това трошач, но доколкото разбирам, главното му занимание е да стои до куп въглища с тъжен поглед и котларка в ръка, докато му правят снимки за списанията. Така или иначе, Джейкъб беше трошач. Но вместо да умре от преумора на деветгодишна възраст и да остави безпомощните си родители и братчета на грижите на стачния комитет, той си стегна презрамките, започна да влага сегиз-тогиз по някой долар в странични предприятия и на четиридесет и пет години се оказа, че е натрупал двадесет милиона долара.

Спокойно, няма повече! Дори не успяхте да се прозеете, нали? А съм виждал биографии, които... Но да не говорим за това.

Предлагам на вниманието Джейкъб Спрагинз, след като той вече е достигнал седмия етап в своята кариера. Между другото, етапите са следните: първи — скромен произход; втори — заслужено повишение; трети — акционер; четвърти — капиталист; пети — магнат; шести — богат злотворител; седми — халиф; осми — х. Осмия етап ще оставим на висшата математика.

На петдесет и пет години Джейкъб се оттегли от активна работа. Но в джобовете му продължаваха да текат царски доходи — от каменовъглени и железодобивни мини, от имоти, петролни полета, железници, фабрики и корпорации, ала това вече не бяха обикновени, мръсни пери, а стерилизирана печалба, внимателно промита,

пречистена и дезинфекцирана, която постъпваше в своя завършен вид — чисти, новички чекове — в белите ръце на частния му секретар. Джейкъб си построи дворец в Нови Багдад за три милиона с изглед към Набоб авеню и почувствува как багреницата на покойния Х. А. Рашид вече обгръща раменете му. В последна сметка той я напъха под яката на ризата си, върза я изискано във вид на папионка и зае своето място в редиците на патентованите преследвачи на нашия месопотамски пролетариат.

Когато човек забогатее толкова, че от месарницата му изпращат точно това качество месо, което е поръчал, той започва да мисли за спасението на душата си. Не бива обаче да се забравят споменатите етапи, сиреч различните видове богаташи. Капиталистът може да ви каже с точност до долар размера на своето състояние. Тръстът дава приблизителна оценка. Богатият злотворител ще ви почерпи една пура и ще опровергае категорично слуховете, че е купил „П. Д. сие К.“. Халифът само ще се усмихне и ще поведе разговор за Хамърщайн и оперетните артистки. Известен е страхотният скандал, избухнал в ресторанта „Къде да хапнем добре“ между един магнат и съпругата му, която твърдяла, че състоянието им е с три милиона повече, отколкото го оценявал той. Работата завършила с развод. Стават такива неща. Веднъж самият аз станах свидетел на подобна кавга между един мъж и жена му, защото мъжът бе намерил в джобовете си петдесет цента по-малко, отколкото бе очаквал. В края на краищата всички сме хора — граф Толстой, Р. Фицсимънс, Питър Пан и прочие.

Не се отчайвайте, ако започва да ви се струва, че този разказ се превръща в морално-психологическо есе за читатели-интелектуалци. Скоро ще има и диалог, и действие, само потърпете.

Когато Джейкъб за първи път започна да съпоставя иглените уши с размерите на камилата в зоологическата, той реши да се впусне по пътя на организираната благотворителност. Той нареди на секретаря си да изпрати чек за един милион долара на Световното благотворително дружество на земното кълбо. Може би ви се е случвало някога дълго да гледате през решетката пред някой склад, в която сте изпуснали монета от пет цента. Но това няма нищо общо със случая. Дружеството уведоми подателя, че е получило неговото писмо от 24-и и т.м. с приложената сума. А след това Джейкъб Спрагинз прочете във вечерния вестник — отделено с двойна черта от рубриката „Куриози

на деня“, но все пак в неприятно съседство с нея — съобщението, че някой си „Джаспър Спрагиус е направил дарение от 1000000 долара в полза на С.Б.Д.З.К.“ Казват, че камилата имала отделен стомах за всеки ден от седмицата. Аз не смея да я набедя, че има и мустаци, защото се страхувам да не си навлека неприязънта на Вашингтон; и все пак, ако камилата има мустаци, дори крайчецът на единия от тях не ще да е влязъл в иглата във връзка с гореспоменатите усилия на гореспоменатия богаташ да проникне в Ц. Н. Дирекцията на този концерн си запазва правото да отхвърля всяка кандидатура. Подписано от св. Петър, секретар и ключар.

След това Джейкъб издири най-богатия колеж и му подари двеста хиляди долара за обзавеждане на научна лаборатория. Колежът нямаше научно-технически дисциплини, но прие парите и ги използва, за да обзаведе клозетите по последната дума на науката и техниката, в което дарителят не видя нищо нередно.

Научният съвет се събра и реши да искани Джейкъб в колежа, за да му бъде връчен дофтурат. Преди да разпратят поканите за церемонията, членовете на съвета се поусмихнаха, поправиха „ф“-то и „у“-то и работата се уреди.

Докато се разхождаше из двора на колежа, преди да бъде облечен с мантията на учен, Джейкъб видя двама професори, които също крачеха напред-назад. Двамата споделяха нещо и понеже бяха свикнали да говорят пред аудитории, гласовете им достигнаха до него.

— Ето го — казваше единият, — това е най-новият индустриален пират, решил да купи от нас прахове против безсъние. Утре ще получи доктората си.

— *In foro conscientiae*^[1] — допълни другият. — Ех, що ли го не цапне някой с една тухла.

Джейкъб не обърна внимание на латинския, но успя да разбере комплимента с тухлата. Да, оказваше се, че течността на чашата на знанието, която той бе купил така скъпо, не съдържаше мандрагора. Това беше още преди приемането на закона, с който се забрани подправянето на хранителни продукти и лекарства.

Джейкъб остана разочарован от филантропията в широк мащаб.

„По-добре е да видиш човека, когото си ощастливил — каза си той. — Да поговориш с него, да чуеш благодарните му думи, това е

вече по-друго. А да правиш дарения на разни институти и дружества, е все едно да хвърляш парите си в повреден автомат.“

И Джейкъб се остави на своя нюх, който го поведе из най-мръсните квартали към бордеите на най-отчаяните бедняци.

„Точно това е! — възкликна Джейкъб. — Ще наема два парахода, ще ги натоваря с бедни дечица и, да речем, с десет хиляди кукли и барабани и хиляда сладоледа и ще устроя на малчуганите един приятен излет из пролива. Нека ги подуха морският вятър и дано той отвее поне част от мръсотията на тия пари, които така бързо се стичат в джобовете ми, че не успявам да измисля как да се отърва от тях.“

Може би Джейкъб беше изрекъл гласно част от благотворителните си намерения, защото изведнъж пред него изникна огромен дангалак с обръснато лице и уста, над която човек очакваше да види надпис „За писма“. Той го хвана с два пръста, натика го между бръснарницата и куп боклукчийски кофи, отвори пощенската си кутия и от нея потекоха меки, приглушени думи, сякаш пъхнати в ръкавици, но се чувствуваше, че те всеки миг може да се превърнат в твърд юмрук.

— Ей, приятел, известно ли ти е къде се намираш? Този квартал е запазен периметър на Майк О’Грейди и други няма защо да си навират носа тук. Ясно ли е? Тука само Майк има грижата за дечурлигата и ако трябва да се уреждат излети или да се раздават червени балони, това става само с пари на Майк. Ясно ли е? Не си навирай носа, дето не трябва, че може да пострадаш. Като плъзнали насам едни организатори и преобразователи, социолози и милионери, ще съсипят хубавия квартал. Вашите студенти и професори обръщат наопаки павилионите за сода, от автобуси с туристи не можеш да се разминеш — хората ги е страх да си подадат носа на улицата. Не, приятел, остави тия хора на Майк. Той си ги познава и знае как да се оправя с тях. А вие си действайте във вашата част на града. Е, чиче, станали ти по-ясно сега, или искаш да по-спориш с Майк О’Грейди кой ще играе Дядо Мраз в този квартал?

Очевидно тази част от благотворителната нива вече бе заета от друг. И халифът Спрагинз престана да тревожи народа по пазарищата на Ийст Сайд. За да намали растящите си излишъци от средства, той удвои даренията за разни благотворителни организации, подари на Младежкото християнско дружество в родния си град сбирка от

пеперуди на стойност десет хиляди долара и изпрати на гладуващите в Китай чек за такава голяма сума, че с нея можеха да се поставят изумрудени очи и диамантени пломби на всички китайски богове. Но както изглежда, нито едно от тези добри дела не вливаше покой в душата на халифа. И той се мъчеше да внесе лична нотка в своите благодеяния, като даваше на прислужниците и келнерите по десет и двайсет долара бакшиш. А тези винаги готови да услужат хора се кикотеха и подиграваха зад гърба му, въпреки че приемаха с признателност всяко възнаграждение, което по-точно съответствуваше на извършената услуга. Той откри една бедна, но амбициозна и талантива млада артистка и ѝ осигури с парите си главната роля в една нова комедия. И това благодеяние сигурно щеше да му помогне да смъкне още петдесет хиляди долара от своето парично бреме, ако се беше сетил да ѝ напише няколко писма. Но тя загуби делото поради липса на доказателства и капиталът на Спрагинз продължи да расте, а неговият *annis igneorum samilibus* — тази болест на богатите — си оставаше неизлекуван.

Заедно с халифа Спрагинз в неговата къща (три милиона долара) живееше сестра му Хенриета, която някога бе работила като готвачка в миньорския стол в Коуктаун, гдето обедът струваше двайсет и пет цента, и която сега, ако се наложеше да се ръкува с Джон Митчъл^[2], би му подала само два пръста. Освен това при него живееше деветнадесетгодишната му дъщеря Силия, току-що завърнала се от пансиона, в който високкоквалифицирани преподаватели я бяха научили на ресторантски езици и я бяха лустросали както се полага.

Именно Силия е героинята на този разказ. Понеже се страхувам, че илюстраторът на книгата може да измени очарователните черти на Силия и да ви подведе, нека ви представя нейния авторизиран от мен портрет. Силия беше много приятно, малко непохватно, гласовито и наред с това стеснително момиче с кестенява коса, бледо лице, сияещи очи и постоянна усмивка на устните. Тя обичаше — наследствена черта от Спрагинз — простата храна, широкото облекло и компанията на низшите класи. Беше още толкова млада и здрава, че понасяше леко тежкото бреме на богатството. Имаше широка уста, вечно пълна с ментови бонбони, които тракаха по зъбите ѝ като градушката, изсипваща се от автомата срещу пет цента. Освен това умееше да свири с уста игриви мелодии. Запечатайте в съзнанието си този образ и

оставете илюстратора да си рисува, доколкото му позволяват неговите неспособности.

Един ден Силия погледна през прозореца и подари сърцето си на младия колар, който разнасяше бакалски стоки и зеленчук. Коларят не забелязва направения подарък, защото в този момент решаваше въпроса за безсмъртието на своя кон, като му обясняваше каква участ очаква грешниците. Какво да се прави, трябва някак да накараш коня да стои мирно — как иначе ще свалиш от колата касата с пресни, току-що снесени яйца?

Вие, млада читателко, също бихте харесали този млад колар. Но не бихте му подарили сърцето си, защото го пазите за някой учител по езда или производител на обувки с болен черен дроб, или за някой господин в Палм Бийч с костюм от сив туид — както се казва, нещо семпло, но богато. О, разбирам ги аз тези неща. И затова се радвам, че младият колар се пада на Силия, а не на вас.

Момчето беше стройно и високо и толкова сигурно и непринудено в движенията си, колкото и красавецът от рекламите в седмичните списания, който демонстрира най-новия вид презрамки. На русата си, къдрокоса глава носеше сиво колоездачно кепе, килнато чак на тила, а на загорялото му лице вечно грееше усмивка — освен когато проповядваше на конете доктрината за вечните мъки. Той мяташе от колата разните деликатеси по такъв начин, сякаш това бяха картофи за евтините общежития, а когато вземеше в ръцете камшика, човек неминуемо си спомняше за Такит, който със същата ловкост владее шпагата.

Доставчиците вкарваха стоката през страничната врата откъм задната част на къщата. Младият колар идваше в десет часа сутрин. Три дни поред Силия го издебваше кога ще дойде и всеки път се възхищаваше от равнодушния и дори презрителен начин, по който той хвърляше на земята най-отбраните дарове на Помона, Церера и консервните фабрики. После тя сподели тайната си с Анет.

За да бъдем по-точни — с Анет Макоркъл, втората камериерка у Спрагинз, която заслужава отделен абзац. Анет поглъщаше огромни количества любовни романи, които вземаше от една безплатна обществена библиотека (построена от един от най-големите халифи в този бранш). Тя беше душеприказчица и вярна дружка на Силия, което леля Хенриета, бъдете сигурни, дори не подозираше.

— Ах, канарчето ми! — възкликна Анет. — Ама че положение — също като на театър! Вие, наследница на милиони, и да се влюбите в него от пръв поглед. Вярно, той е много симпатично момче и дори не прилича на колар. Не е занесия, каквито са повечето бакалски помощници. Не ми обръща никакво впечатление.

— Но на мен ще обърне — каза Силия.

— Парата... — започна Анет, пускайки отдавна познатото жило на женския пол.

— Е, ти не си чак такава красавица — усмихна се широко Силия със своята обезоръжаваща усмивка. — А и аз не съм. Но красива или грозна, той ще гледа мен, а не парите ми, защото няма да знае, че ги имам. Така е по-добре. Услужи ми сега с едно боне и престилка, Анет.

— Ах, захарчето ми! — възкликна Анет. — Разбрах всичко. Ах, чудесно! Също като в „Люрлин Нескопосната“ или „Злополучията на копчаря“. Бас държа, че той ще излезе някой граф.

По протежение на задната част на къщата минаваше дълъг, остъклен от едната страна коридор (или „колонада“, както претенциозно обичат да се изразяват на юг). По този коридор всеки ден минаваше младият колар, за да предаде поръчаните продукти. Една сутрин той срещна на пътя си момиче с грейнали очи, бледо лице и голяма усмихната уста. Момичето беше с боне и престилка. Но тъй като коларят беше натоварен с една кошница ранна маруля и домати „Великан“, с три връзки аспержи и шест буркана първокачествени маслини, той не можа да й обърне внимание.

Но на връщане той я настигна в коридора и я чу да свири „Рибарски танц“ така пронизително и чисто, че всички флейти-пиколо биха се развинтили от срам и биха се прибрали в калъфите си.

Момчето се спря и бутна кепето си толкова назад, че то остана да се крепи на задното копче на яката на ризата му.

— Браво, малката! — възкликна той.

— Казвам се Силия, ако нямате нищо против — отвърна свирчовката и го ослепи с една от най-широките си усмивки.

— Приятно ми е. Томас Маклауд. Къде работите в тази къща?

— Аз съм... втора камериерка, грижа се за гостната.

— А знаете ли „Каскадите“?

— Не — отвърна Силия. — Ние нямаме много познати. Забогатяхме прекалено бързо... искам да кажа, господин Спрагинз

забогатя.

— Нищо, аз ще ви запозная. Това е стратспей, шотландски танц, първи братовчед на моряшкия танц.

Ако със своето свирене Силия би могла да извади от строя всички пикколи, изкуството на Томас Маклауд би накарало и най-голямата флейта да се почувствува като окарина. Та той беше същински фагот. Когато той свърши, Силия беше готова да скочи в колата му и да пътува с него чак до онзи последен бряг, гдето старият Харон държи своя сал.

— Утре ще бъда тук към десет и петнайсет — каза Томас. — Ще донеса спанак и сода за пране.

— През това време аз ще се упражнявам да свиря това, как му казахте — отвърна Силия. — Мога да свиря много добре втори глас.

Ухажването е съвсем лична работа и не бива да се излага на показ в литературата. Подробен анализ на този процес може да се намери само в рекламите за средства против малокръвие и в тайния правилник на женския клуб при Древния орден на мишеловите. Но някои фази на ухажването може да бъдат осветлени от художествената литература при условие, че не се навлиза в областта на рентгеновите лъчи и на полицията, охраняваща парковете.

Дойде ден, когато Томас Маклауд и Силия се задържаха по-дълго в края на остъклената „колонада“.

— Шестнайсет на седмица не е бог знае колко — каза Томас и бутна кепето назад почти до плещите си.

Силия впери поглед в стъклата и засвири погребален марш. Предния ден бяха излезли на покупки с леля Хенриета и бяха платили точно толкова за дузина носни кърпи.

— Другия месец може да получа увеличение — допълни Томас. — Утре съм пак тук по същото време — ще донеса брашно и сапун за пране.

— Добре — каза Силия. — Братовчедката на Анег и мъжът ѝ плащат двайсет долара за квартира в Бренкс.

Силия нито за миг не разчиташе на милионите на Спрагинз. Тя много добре познаваше аристократичното самочувствие на леля Хенриета и неограничената власт на баща си като доларов император и си даваше сметка, че ако изборът ѝ падне върху Томас, младият колар и жена му ще си живеят с едното свиркане.

Мина още известно време и един ден благодневната тишина на Набоб авеню бе нарушена от звуците на „Мечтите на дявола“, която Томас свиреше умело през зъби.

— Получих увеличение, от вчера взимам по осемнайсет — каза той. — Позаинтересувах се за цените на квартирите в Морнингсайд. Готви се да хвърлиш престилката и бонето, момиче!

— О, Томи! — възкликна Силия и пусна най-широката си усмивка. — Може би ще ни стигат, а? Бети обеща да ме научи как се прави пудинг от трохи. Можем да го наречем „Бедният Томси“.

— Кажи го направо „Бедният Том“.

— Аз мога да мета, да лъскам дръжките, да бърша прах... ами да, всяка камериерка знае тези неща. А вечер ще си свирим на два гласа.

— Шефът каза, че от Коледа ще ми увеличи заплатата на двацет, ако Брайън^[3] не измисли на републиканците по-сполучлив прякор от „отлагачи“ — каза Томас.

— Освен това мога и да шия — продължи Силия. — И знам, че когато идва инкасаторът, за да провери газомера, първо трябва да го накарам да ми покаже служебната си значка. И знам как се прави сладко от дюли и как се закачват пердетата.

— Бомба! Къде ще намеря друга като теб! Да, мисля, че ще я скърпим някак с осемнайсет долара на седмица.

Когато той вече беше в колата, „камериерката“, излагайки се на опасността да я видят, притича до вратата.

— Томи, Томи — повика го нежно тя, — забравих да ти кажа: мога и сама да ти шия вратовръзките.

— Само това оставаше — възрази решително Томас.

— И още нещо — продължи тя. — Ситно нарязани краставици прогонват нощем хлебарките.

— И съня — допълни господин Маклауд. — Струва ми се, че следобед трябваше да карам стока в Уест Сайд; ще се отбия в един мебелен магазин там, да видя какво се намира.

Именно в момента, когато колата на Маклауд се отдалечи от вратата, старият Джейкъб Спрагинз удари с юмрук по бюфета и произнесе загадъчните думи за десетте хиляди долара, което сигурно си спомняте. Това само потвърждава извода, че някои разкази, подобно на живота и на кутре, хвърлено в кладенец, се движат в кръг. Колкото и

да не ни се иска, тук трябва да спрем за малко, за да хвърлим светлина върху въпросните думи на Джейкъб.

Основите на своето богатство той беше заложил на двадесетгодишна възраст. Един беден въглекопач (виждали ли сте някога богат въглекопач?) бе спестил някой и друг долар и купил парче земя на един баир с намерение да отглежда царевица. Но нищо не излезе. Тогаз младият Джейкъб, чийто нос всичко надуваше, усети, че под това място има въглищни пластове. Той купи земята от миньора за сто двадесет и пет долара и след месец я продаде за десет хиляди. За щастие, на миньора му бяха останали малко пари от продажбата и като разбра какво е станало, той успя с помощта на алкохола да си осигури една дървена жилетка.

И тъй, четиридесет години по-късно Джейкъб неочаквано биде озарен от мисълта, че ако върне тези десет хиляди на наследниците на нещастния миньор, в душата му ще настъпи мир и покой.

А сега трябва да направим действието по-живо, защото в разказа има вече четири хиляди думи, а още не се е проляла нито една сълза и не е изтрещял нито един револвер, сейф или бутилка.

Старият Джейкъб нае над десет частни детективи, за да издирят наследниците — ако са живи — на стария миньор, който се казваше Хю Маклауд.

Сетихте ли се? Естествено, Томас ще се окаже негов наследник. Можех и да скрия името на миньора. Но защо е нужно загадката винаги да се разкрива на последната страница? Според мене много хубаво е да се разкрие някъде по средата — тогава човек може и да не дочете разказа докрай.

След като отначало детективите попаднаха на лъжливи следи и ги следваха по протежение на три хиляди долара... извинете, исках да кажа мили, най-после те обкръжиха Томас в бакалницата и го накараха да си признае, че Хю Маклауд е негов дядо и че други наследници няма. После насрочиха среща в една от своите кантори между него и стария Джейкъб.

Джейкъб хареса много младия човек. Хареса му това, че като разговаряше, Томас гледаше право в очите събеседника си, хареса му лекотата, с която той хвърли колоездачното си кепе и го надяна на розовата ваза в средата на масата.

Изкупителният план на Джейкъб имаше малък недостатък. Той не беше съобразил, че за да бъде пълно изкуплението, нужно е да изповяда старите си грехове. Затова той се представи на Том като пълномощник на човека, който някога е купил земята и сега иска да върне на наследниците съответната сума, за да му е чиста съвестта.

— Хм, това ми прилича, сър, на нещо като новогодишна картичка, на която е написано: „Ние тук си прекарваме много добре“. Но аз не знам правилата на тази игра. Тези десет хиляди долара направо ли ми се дават, или трябва да събера известен брой купони, за да ги получа?

Старият Джейкъб веднага му наброй двадесет банкноти по петстотин долара. Той смяташе, че това е по-ефектно, отколкото да му подпише чек. Томас ги прибра бавно в джоба си.

— Не остава друго, освен да благодаря от името на дядо си на господина, който изпраца тези пари — каза той.

Но на Джейкъб му се щеше да продължи разговора и той го заразитва за работата му, как прекарва свободното си време, какви са плановете за бъдещето. И колкото повече го опознаваше, толкова повече му харесваше. Той не беше срещал в Багдад такъв открит и честен младеж.

— Елате ми някой път на гости — каза той. — Мога да ви насоча къде да вложите парите си и как най-добре да ги използвате. Аз самият съм много богат. Имам вече голяма дъщеря и ще ми е приятно да ви запозная с нея. Имайте пред вид, че не ѝ разрешавам да се вижда с кой да е.

— Много благодаря за поканата — каза Томас. — Но някак не съм свикнал да правя посещения. Досега посещенията ми обикновено са се ограничавали до черния вход. А освен това съм сгоден за едно момиче, каквото няма второ на света. Камериерка е в една къща, където аз карам стока. Но няма да остане още дълго там. Да, и не забравяйте да предадете на вашия приятел най-сърдечни поздравии от дядо ми. А сега извинете, но колата ме чака отвън — имам да разкарвам зеленчук. Довиждане, сър.

В единадесет часа Томас предаде няколко връзки магданоз и салати в къщата на Спрагинз. Момчето беше само на двадесет години и на излизане не можа да устои на изкушението да извади пачката

петстотиндоларови банкноти и да я размаха под носа на Анет. Тя ококори очи като белтъци и отърча при готвачката.

— Казах ли ти аз, че е граф! — възкликна Анет, след като се изприказва. — Затова не ми обръща никакво впечатление.

— И какво, много ли пари има? — попита готвачката.

— Стоотици хиляди! — увери я Анет. — Вади цели пачки от всеки джоб. Пък как веднъж не ме погледна.

— Получих ги днес — обясняваше в това време навън Томас на Силия. — Наследство от някакъв имот на дядо. Слушай, Силия, какво има да чакаме повече? От утре напускам работа. Защо да не се оженим другата седмица?

— Томи — подзе Силия, — аз не съм камериерка. Излъгах те. Аз съм госпожица Силия, Силия Спрагинз. Вестниците пишат, че след време ще имам състояние от четиридесет милиона.

За първи път, откакто го познаваме, Томи дръпна кепето напред и го сложи нормално на главата си.

— Така, значи — каза той. — В такъв случай, доколкото разбирам, няма да се оженим другата седмица. Но въпреки всичко вие свирите чудесно.

— Не, няма да се оженим другата седмица — каза Силия. — Баща ми никога няма да позволи да се омъжа за един разносвач. Но ако искаш, Томи, можем да се оженим довечера.

Старият Джейкъб се прибра с колата си в девет и половина вечерта. За съжаление, ще трябва сами да гадаете какви са качествата и марката на колата. Аз ви предлагам чиста литература, неопетнена от субсидии на автомобилните компании. Ако ставаше въпрос за трамвай, тогава спокойно можех да ви дам данни за волтажа, броя на осите и така нататък. Джейкъб потърси дъщеря си. Беше ѝ купил рубинена огърлица и с нетърпение чакаше да чуе от устата на Силия какъв добричък, грижлив и мил баща е той.

След като не намериха Силия в къщата, появи се Анет, пламнала от чистия огън на искреността и предаността, примесена доста със завист и театралничене.

— О, сър — възкликна тя, като се чудеше дали да не падне на колене, — госпожица Силия току-що избяга през задния вход с един младеж. Решили са да се женят. Не можах да я спра, сър. Заминаха с купе.

— Какъв младеж? — изрева старият Джейкъб.

— Милионер, сър, ако нямате нищо против. Богат благородник, само че предрешен. Джобовете са му пълни с пари, а червените чушки и лукът са били само за заблуда, сър. На мен той никога не ми обръщаше впечатление.

Джейкъб се хвърли към входа и свари автомобила си още там. Шофьорът се мъчеше да запали цигара на вятъра и това го беше забавило.

— Ей, Гастън, Майк, или как ти беше името, давай бързо към онзи ъгъл и видиш ли купе, след него, докато не го настигнеш.

Зад ъгъла, една пряка по-надолу, се движеше купе. Гастън или Майк, забил очи в още неразпалелата цигара, подгони купето, настигна го и го притисна до бордюра.

— Ей, ти луд ли си! — извика файтонджията.

— Тате! — изписка Силия.

— Пълномощникът на дядовия приятел! — ахна Томас. — Сега пък какво ли му тежи на съвестта на тоя дядов приятел!

— По дяволите! — изруга Гастън или Майк. — Нямам вече кибрит.

— Млади момко — каза строго старият Джейкъб, — как стои въпросът с камериерката, за която сте сгоден?

Две години по-късно старият Джейкъб влезе един ден в кабинета на частния си секретар.

— Обединената организация на мисионерите ви моли да пожертвувате трийсет хиляди долара за покръстването на корейците — каза секретарят.

— Откажете — отвърна Джейкъб.

— Лонгайлъндското научно дружество за изследване на раковините моли да му отпуснете десет хиляди долара, за да закупи чист спирт за препарати.

— В коша.

— Дружеството за организиране на здравословна почивка за работничките иска дващест хиляди за строеж на игрище за голф.

— Кажете им да се обърнат към някое погребално бюро. Отрязвайте всички — продължи Джейкъб. — Стига с тия добри дела. Сега ми е нужен всеки долар. Напишете писмо до директорите на всички компании, в които имам акции, и им препоръчайте от мое име

да намалят заплатите с десет процента. Междувременно, като минавах през преддверието, забелязах парче сапун, захвърлено в ъгъла. Предупредете чистачката, че не може да пилее така безразборно сапуна. Аз нямам излишни пари. Какво щях да кажа още? Да, как е положението с оцета?

— В момента Световната компания за подправки и сосове държи в свои ръце пазара.

— Повишете оцета с два цента галона. Уведомете всички наши клонове.

Изведнъж червендалестото месесто лице на Джейкъб Спрагинз се разплу в усмивка. Той се приближи до секретаря си и му показа мъничък червен белег на дебелия си показалец.

— Захапа ме — обясни той. — И как хапе само! А още няма три седмици, откак са му покарали зъби. Синчето на моята Силия, Джеки Маклауд. Когато стане на двайсет и една година, този юнак ще има сто милиона — дядо му ще му ги натрупа.

На излизане Джейкъб се спря на вратата и добави:

— По-добре повишете оцета не с два, а с три цента. Ще се върна след час да подпиша писмата.

В истинската история за халифа Харун Ал Рашид се казва, че към края на живота си той загубил всякакво желание да бъде филантроп и заповядал да отрежат главите на всичките му някогашни любимци и приятели, които го съпровождали в нощните похождения. Щастливи сме ние, съвременниците на нашия просветен век, че сега халифските заповеди за умъртвяване не са така жестоки и ни се поднасят във вид на сметка от бакалина.

[1] Пред съда на съвестта (лат.). — Б.пр. ↑

[2] Профсъюзен деец. — Б.пр. ↑

[3] Дженингз Брайън (1860–1925) — американски държавник от Демократическата партия. — Б.пр. ↑

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.